

Blandyna Zajdler

Przyroda

Plan wynikowy

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Ja i przyroda					
1. Poznaję przyrodę (1.1)	– podaje sposoby poznawania przyrody; – podaje przykłady wykorzystania zmysłów podczas prowadzenia obserwacji przyrodniczych; – wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie.	– opisuje sposoby korzystania z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie.	– opisuje sposoby poznawania przyrody; – określa rolę zmysłów w poznawaniu przyrody.	– podaje przykłady sposobów poznawania przyrody i określa, jaką rolę pełnią zmysły w każdym z takich przykładów.	– wyjaśnia, dlaczego w poznaniu przyrody należy korzystać z różnych źródeł wiedzy.
2. Przyrządy i pomoce przydatne w poznawaniu przyrody (1.2)	– wymienia nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody; – wskazuje różne źródła wiedzy o przyrodzie.	– poprawnie korzysta z przyrządów; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania z przyrządów służących do obserwacji przyrodniczych.	– określa przeznaczenie poznanych przyrządów; – posługuje się przyrządami podczas prowadzonych obserwacji.	– korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie podczas planowania obserwacji; – wyjaśnia, dlaczego podczas obserwacji przyrodniczych należy stosować zasady bezpieczeństwa; – podaje przykłady zastosowania przyrządów (lupy, kompasu, taśmy mierniczej) w poznawaniu przyrody.	– wyjaśnia, jak należy korzystać na lekcjach przyrody z przyrządów: lupy, kompasu, taśmy mierniczej; – podaje przykłady zastosowania mikroskopu.
3. Moje pierwsze obserwacje (1.3)	– wymienia zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji przyrodniczych.	– podaje przykłady obiektów i organizmów, które można obserwować; – odczytuje informacje z przyrządów.	– korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie, planując obserwacje przyrodnicze; – odczytuje instrukcje przeprowadzania obserwacji.	– dokumentuje obserwacje przyrodnicze; – przeprowadza obserwacje na podstawie instrukcji w podręczniku.	– uzasadnia, że obserwacje są źródłem wiedzy o przyrodzie.
4. Moje pierwsze doświadczenia (1.3)	– wyjaśnia, na czym polega doświadczenie przyrodnicze; – podaje zasady bezpieczeństwa podczas doświadczeń przyrodniczych.	– podaje przykłady pytań, na które można uzyskać odpowiedź, przeprowadzając doświadczenie przyrodnicze.	– korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie podczas planowania doświadczeń przyrodniczych; – wyjaśnia różnice między doświadczeniem a obserwacją.	– dokumentuje doświadczenia przyrodnicze; – przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku.	– podaje przykłady dokumentowania doświadczeń przyrodniczych; – uzasadnia, że doświadczenia są źródłem wiedzy o przyrodzie.
5. Powtórzenie wiadomości z działu 1 (Podsumowanie działu 1)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 1–4.				

* w nawiasie podano numer rozdziału w podręczniku

Dział 2. Cztery strony świata

6. Zdobywam wiedzę o widnokręgu (2.1)	– wyjaśnia, co to jest <i>widnokrąg</i>; – opisuje przebieg widnokręgu.	– wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy dana osoba zmienia miejsce obserwacji.	– wskazuje, jakie obserwacje można prowadzić na widnokręgu.	– wyjaśnia, jak się zmienia widnokrąg, kiedy obserwator zmienia wysokość, z której go obserwuje.	– uzasadnia, że widnokrąg zmienia się w momencie zmiany miejsca obserwacji i wysokości obserwacji.
7. Poznają kierunki geograficzne (2.2)	– wymienia nazwy kierunków głównych.	– wyznacza kierunki geograficzne na widnokręgu za pomocą kompasu; – wskazuje kierunki główne w terenie.	– wymienia kierunki główne, używając nazw polskich.	– wyznacza kierunki w terenie za pomocą Słońca; – używa angielskich skrótów kierunków głównych.	– wyjaśnia, jak wyznaczyć kierunki w terenie bez użycia przyrządów – jedynie na podstawie obserwacji przyrody.
8. „Wędrówka” Słońca nad widnokręgiem (2.3)	– wskazuje położenie Słońca nad widnokręgiem w ciągu doby; – obserwuje widomą wędrówkę Słońca w ciągu doby; – wskazuje na widnokręgu miejsca wschodu, górowania i zachodu Słońca.	– wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku.	– dostrzega zależność między wysokością Słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku.	– opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokręgiem w ciągu dnia i w ciągu roku.	– wyjaśnia pojęcie <i>widoma wędrówka Słońca nad widnokręgiem</i>.
9. Powtórzenie wiadomości z działu 2 (Podsumowanie działu 2)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 6–8.				

Dział 3. Pogoda i pory roku

10. Pogoda i jej składniki. Temperatura powietrza (3.1)	– wyjaśnia, co to jest pogoda; – podaje nazwę przyrządu służącego do pomiaru temperatury powietrza; – wskazuje na termometrze temperaturę ujemną i dodatnią.	– wymienia składniki pogody; – podaje przykłady wpływu temperatury na życie człowieka.	– podaje zastosowanie termometru w różnych sytuacjach życia codziennego.	– podaje przykłady zawodów uzależnionych od określonej temperatury powietrza.	– wskazuje zależności między wysoką lub niską temperaturą powietrza a funkcjonowaniem organizmów.
11. Zachmurzenie. Opady i osady atmosferyczne (3.2)	– odróżnia opady od osadów atmosferycznych; – określa stopień zachmurzenia (niebo bez chmur, zachmurzenie częściowe, zachmurzenie całkowite).	– wymienia stany skupienia wody; – podaje nazwę przyrządu do mierzenia wielkości opadów atmosferycznych; – wymienia jednostki, w których podaje się wielkość opadów atmosferycznych.	– podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia; – wyjaśnia, jak można zmierzyć wielkość opadów atmosferycznych.	– charakteryzuje zjawiska pogodowe: burzę, tęczę, deszcze nawalne, intensywne opady śniegu, i opisuje ich następstwa; – wskazuje lub rysuje znaki, które są umieszczane na mapach prognozy pogody dla zachmurzenia i opadów atmosferycznych; – dostrzega zależności między poznanymi składnikami pogody, tzn. temperaturą powietrza a opadami i osadami atmosferycznymi.	– prowadzi dzienniczek pogody uwzględniający temperaturę powietrza, zachmurzenie oraz opady i osady atmosferyczne.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
12. Ciśnienie atmosferyczne i wiatr (3.3)	– wyjaśnia, co to jest ciśnienie atmosferyczne; – podaje nazwę przyrządu, za pomocą którego można zmierzyć ciśnienie atmosferyczne; – podaje nazwę przyrządu, za pomocą którego można zmierzyć kierunek i prędkość wiatru.	– podaje jednostkę ciśnienia atmosferycznego; – podaje jednostki, w których można określić prędkość wiatru; – opisuje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej).	– podaje zasadę określania kierunku wiatru; – odczytuje z aktualnej mapy pogody kierunek i prędkość wiatru w miejscu swojego zamieszkania; – podaje skutki silnego wiatru.	– wyjaśnia na podstawie doświadczenia, jak powstaje wiatr; – zaznacza na mapie Polski określony kierunek wiatru; – wyjaśnia, czym są huragan i zawieja śnieżna; – podaje skutki zawiei śnieżnej i huraganu.	– wyszukuje informacje na temat ostrzeżeń przed silnym wiatrem dla swojej miejscowości lub informacje o skutkach silnego wiatru w miejscu swojego zamieszkania.
13. Pogoda w różnych porach roku (3.4)	– podaje zasady bezpiecznego zachowania podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych.	– opisuje zjawiska pogodowe charakterystyczne dla poszczególnych pór roku: burze, huragany, deszcze nawalne, zawieje śnieżne.	– opisuje prognozę pogody przedstawioną na mapie za pomocą znaków umownych.	– opracowuje prognozę pogody i przedstawia ją za pomocą znaków umownych.	– analizuje wykresy i rysunki, przyporządkowując im zjawiska pogodowe w poszczególnych porach roku.
14. Powtórzenie wiadomości z działu 3 (Podsumowanie działu 3)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 10–13.				
Dział 4. Moje ciało					
15. Układy narządów człowieka. Układ kostny (4.1)	– wymienia układy narządów budujące ciało człowieka; – wyjaśnia, do czego służy szkielet; – wyjaśnia, jak należy dbać o prawidłową postawę ciała.	– wskazuje na planszy i podaje nazwy elementów szkieletu: czaszka, kręgosłup, klatka piersiowa, kości kończyny górnej, kości kończyny dolnej.	– na modelu szkieletu człowieka wskazuje ruchome połączenia kości – stawy.	– wyjaśnia, na czym polega współdziałanie szkieletu z mięśniami.	– wyjaśnia, dlaczego stawy umożliwiają człowiekowi poruszanie się.
16. Układ pokarmowy (4.2)	– wyjaśnia, do czego służy układ pokarmowy; – opisuje, jak należy dbać o układ pokarmowy.	– wymienia składniki pokarmowe zawarte w różnych produktach; – wskazuje na planszy i na własnym ciele ślinianki, wątrobę, trzustkę i żołądek.	– na planszy układu pokarmowego wskazuje jamę ustną, przełyk, żołądek, jelito cienkie, jelito grube, odbył.	– wyjaśnia, co to znaczy trawienie pokarmu.	– uzasadnia, dlaczego pokarm powinien być dokładnie pogryziony.
17. Układ oddechowy (4.3)	– wyjaśnia, do czego służy układ oddechowy; – opisuje, jak należy dbać o układ oddechowy.	– na planszy układu oddechowego wskazuje jamę nosową, krtań, tchawicę, oskrzela i płuca.	– opisuje rolę jamy nosowej, krtań i płuc.	– uzasadnia, dlaczego należy oddychać przez nos.	– opisuje, korzystając z planszy, drogę wdychanego powietrza i dalszą wędrówkę tlenu do komórek ciała.

18. Układ krwionośny (4.4)	- wyjaśnia, do czego służy układ krwionośny; - opisuje, jak należy dbać o układ krwionośny.	- określa rolę serca w krążeniu krwi; - wymienia funkcje krwi.	- wyjaśnia, jak zmienia się tętno pod wpływem wysiłku fizycznego.	- wymienia rodzaje naczyń krwionośnych i podaje ich rolę.	- wyjaśnia, dlaczego człowiek umiera, gdy ustaje praca jego serca.
19. Układ rozrodczy (4.5)	- wskazuje różnice w wyglądzie zewnętrznym kobiety i mężczyzny; - rozpoznaje na schematach komórki rozrodcze męskie i żeńskie; - opisuje, jak dbać o układ rozrodczy.	- wyjaśnia, do czego służy układ rozrodczy męski i żeński; - wskazuje na planszy narządy budujące układ rozrodczy kobiety i mężczyzny.	- podaje nazwy poszczególnych elementów budowy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny.	- opisuje funkcje poszczególnych narządów w układach rozrodczych kobiety i mężczyzny.	- wyjaśnia, z czego wynikają różnice między układem rozrodczym męskim a żeńskim.
20. Dojrzwianie płciowe (4.6)	- wymienia zasady higieny w okresie dojrzwiania.	- opisuje zmiany fizyczne i psychiczne zachodzące w organizmach dziewczynki i chłopca podczas dojrzwiania.	- wskazuje czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na organizm w okresie dojrzwiania.	- wyjaśnia, na czym polega dojrzwianie płciowe.	- wskazuje podobieństwa i różnice w dojrzwianiu dziewcząt i chłopców.
21., 22. Układ nerwowy (4.7)	- wyjaśnia, jaką rolę odgrywa układ nerwowy w organizmie; - podaje nazwy zmysłów człowieka i wskazuje je na własnym organizmie; - podaje podstawowe zasady dbałości o wzrok i słuch.	- wskazuje na planszy główne narządy układu nerwowego i podaje ich nazwy; - opisuje rolę zmysłu wzroku, słuchu, węchu, smaku i dotyku w odbieraniu informacji z otoczenia.	- wyjaśnia, jaką rolę odgrywa mózg.	- wyjaśnia rolę narządów zmysłów w odbieraniu informacji z otoczenia.	- opisuje rolę mózgu w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego przez narządy zmysłów.
23. Powtórzenie wiadomości z działu 4 (Podsumowanie działu 4)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 15–22.				
Dział 5. Moje zdrowie i bezpieczeństwo					
24. Poznają choroby i ich przyczyny (5.1)	- wyjaśnia, po czym można poznać, że organizm choruje; - opisuje sposoby zapobiegania chorobom.	- wyjaśnia, czym są wywołane choroby zakaźne; - podaje przykłady chorób zakaźnych człowieka; - wyjaśnia, czym są choroby pasożytnicze.	- wskazuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka; - podaje przykłady pasożytów i chorób wywołanych przez pasożyty.	- wyjaśnia, czym różnią się choroby zakaźne od chorób pasożytniczych; - wyjaśnia, dlaczego osoba chora na chorobę zakaźną powinna się zgłosić do lekarza.	- wyjaśnia, czym jest odporność i jak ją nabyć; - podaje przykłady chorób, przeciwko którym można się zaszczepić.
25. Substancje w domu (5.2)	- podaje właściwości różnych substancji, np. plasteliny, szkła, gąbki; - odszukuje na opakowaniu środka czystości piktogramy informujące o tym, że produkty te są szkodliwe dla zdrowia.	- wyjaśnia, dlaczego na opakowaniach produktów szkodliwych są umieszczane symbole ostrzegawcze.	- wskazuje przedmioty codziennego użytku wykonane z substancji kruchych, sprężystych i plastycznych; - odróżnia substancje kruche od sprężystych i plastycznych.	- uzasadnia zastosowanie substancji sprężystych, kruchych i plastycznych do wykonania przedmiotów codziennego użytku.	- określa sposób stosowania środka chemicznego na podstawie informacji umieszczonej na opakowaniu.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
26. Niebezpieczne rośliny i zwierzęta (5.3)	– podaje przykłady zwierząt jadowitych, roślin trujących; – wskazuje poprawne postępowanie w wypadku pogryzienia przez zwierzę.	– opisuje, jak należy pielęgnować trujące rośliny pokojowe; – wyjaśnia, jak należy postępować w wypadku wykrycia na skórze kleszcza.	– wskazuje sposób postępowania w wypadku kontaktu z rośliną trującą; – podaje, jak postępować w wypadku ukąszenia przez żmiję, pogryzienia i użądlenia przez owady.	– wyjaśnia, dlaczego w kontaktach ze zwierzętami należy zachować szczególną ostrożność.	– wymienia i krótko charakteryzuje choroby, które mogą być następstwem ukąszenia przez kleszcza.
27. Pierwsza pomoc (5.4)	– wymienia funkcje skóry; – opisuje sposoby zabezpieczenia ciała przed skutkami nadmiernego promieniowania słonecznego; – wskazuje sposoby postępowania podczas opatrywania otarcia lub skaleczenia.	– wyjaśnia, jak należy postępować w wypadku oparzenia i odmrożenia; – podaje numery alarmowe służące do wezwania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.	– wyjaśnia, dlaczego nie należy się opalać bez zabezpieczenia skóry.	– podaje różnice między zwichnięciem, złamaniem a stłuczeniem.	– wymienia rodzaje uszkodzeń ciała i opisuje sposoby udzielania pierwszej pomocy; – tłumaczy, czym jest omdlenie; – wyjaśnia, jak postępować w razie omdlenia i w wypadku krwawienia z nosa.
28. Niebezpieczeństwo uzależnienia (5.5)	– wyjaśnia, co to jest uzależnienie; – podaje przykłady środków uzależniających.	– wymienia negatywne skutki uzależnienia od papierosów; – wskazuje na etykietach napojów energetyzujących substancje szkodliwe, które mogą powodować uzależnienie.	– uzasadnia, dlaczego zbyt częste korzystanie z telefonu komórkowego może prowadzić do uzależnienia.	– opisuje skutki działania nikotyny i alkoholu oraz napojów energetyzujących na organizm człowieka.	– wyjaśnia, co to jest asertywność; – rozumie, dlaczego znajomości zawarte przez internet mogą być niebezpieczne.
29. W zdrowym ciele zdrowy duch (5.6)	– wyjaśnia, co oznacza pojęcie <i>higiena osobista</i>; – opisuje zasady dbania o własne ciało; – wymienia zasady zdrowego odżywiania; – podaje elementy zdrowego stylu życia.	– wymienia skutki niewłaściwego odżywiania; – podaje przykłady potraw, których nie należy spożywać ze względu na dużą zawartość soli, cukru lub tłuszczu; – wyjaśnia, dlaczego sen i ruch są niezbędne dla zachowania zdrowia.	– uzasadnia, dlaczego niewłaściwe odżywianie może powodować otyłość, niedożywienie lub inne groźne choroby; – wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia i charakteryzuje jego elementy.	– wyjaśnia, dlaczego stosowanie zasad zdrowego stylu życia pozwala zachować zdrowie.	– opisuje kolejne poziomy piramidy pokarmowej, korzystając z samodzielnie przygotowanego plakatu; – potrafi właściwie zaplanować dzień.
30. Bezpieczeństwo w czasie zabawy i wypoczynku (5.7)	– podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu przez ucznia klasy 4; – wskazuje niebezpieczeństwa związane z wypoczynkiem nad wodą; – wymienia zasady właściwego odpoczynku nad wodą.	– podaje przykłady niebezpiecznych sytuacji podczas pobytu na wsi; – wyjaśnia, jak należy się zachować, gdy znajdzie się niewybuchy lub niewypały; – opisuje bezpieczne poruszanie się na rolnkach i rowerze; – omawia zasady bezpieczeństwa podczas zimowego wypoczynku.	– wyjaśnia, dlaczego nie każdy plac zabaw jest bezpieczny; – wyjaśnia, dlaczego właściwe poruszanie się na rowerze i na rolnkach oraz właściwe wyposażenie są ważne.	– opisuje ubiór dostosowany do jazdy na rowerze, rolnkach oraz do sportów zimowych; – wyjaśnia, jak można pomóc tonącemu.	– opisuje, jak należy dbać o bezpieczeństwo podczas zabawy i wypoczynku; – wyjaśnia, kiedy kąpiel w morzu jest niebezpieczna; – wyjaśnia, co to jest reguła ograniczonego zaufania; – podaje rozwinięcie skrótu GOPR.

31. Powtórzenie wiadomości z działu 5 (Podsumowanie działu 5)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 24–30.				
Dział 6. Środowisko w mojej okolicy					
32. Składniki środowiska (6.1)	– rozpoznaje i podaje nazwy składników przyrody żywej i nieżywej występujące w najbliższej okolicy.	– odróżnia składniki przyrody od wytworów działalności człowieka.	– podaje zależności między nieżywymi a żywymi składnikami przyrody.	– podaje, w jaki sposób człowiek wykorzystuje przyrodę do własnych potrzeb i jak przyroda wpływa na życie i działalność człowieka.	– przygotowuje prezentację o środowisku najbliższej okolicy, w prezentacji uwzględnia składniki przyrody żywej i nieżywej, w tym celu korzysta z różnych źródeł informacji.
33. Formy ukształtowania powierzchni (6.2)	– wymienia nazwy form wypukłych i wklęsłych; – wymienia nazwy form terenu występujących w najbliższej okolicy.	– rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni występujące w okolicy; – odróżnia wypukłe formy ukształtowania terenu od wklęsłych.	– wskazuje elementy pagórka (szczyt, wierzchołek, stok łagodny, stok stromy); – wskazuje elementy doliny (zbocze strome, zbocze łagodne).	– podaje różnice między kotliną a doliną.	– rozróżnia różne typy ukształtowania terenu (teren równinny, pagórkowaty, górski).
34. Poznają skały w moim otoczeniu (6.3)	– wymienia rodzaje skał; – wymienia skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania.	– podaje przykłady skał sypkich, zwięzłych i litych; – podaje przykłady przedmiotów wykonanych ze skał.	– wyjaśnia, co to jest skała; – podaje różnice między skałami sypkimi, zwięzłymi a litymi.	– określa rolę zmysłów człowieka w poznawaniu skał; – opisuje różne rodzaje skał.	– podaje cechy skał: litych, zwięzłych i sypkich; – podaje przykłady zastosowania skał.
35. Jak organizmy radzą sobie na łądzie? (6.4)	– podaje przykłady sposobów przetrwania okresu zimy przez rośliny i zwierzęta.	– podaje przykłady przystosowania roślin do warunków suchych i wilgotnych.	– wykazuje związek między budową zwierząt a przystosowaniem do życia w różnych warunkach.	– opisuje przystosowanie roślin do zdobywania światła.	– opisuje warunki życia na łądzie, uwzględniając zawartość tlenu, wilgoci, a także nasłonecznienie (temperaturę powietrza).
36. Jak się odżywiają organizmy? (6.5)	– podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych; – wymienia cechy roślinożerców i drapieżników.	– wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu; – opisuje znaczenie roślin w przyrodzie i życiu człowieka.	– podaje różnice między samożywym a cudzożywym sposobem odżywiania.	– podaje, czym się różnią roślinożercy od drapieżników.	– wyjaśnia, w jaki sposób odżywiają się rośliny;
37., 38. W lesie (6.6)	– wymienia warstwy roślinności w lesie; – wymienia podstawowe zasady właściwego zachowania się w lesie.	– podaje i wskazuje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy lasu.	– opisuje temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie występujące w poszczególnych warstwach lasu.	– rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu.	– gromadzi i prezentuje w klasie informacje na temat lasu znajdującego się w najbliższej okolicy.
39. Co warto wiedzieć o grzybach? (6.7)	– podaje warunki odpowiedniego do rozwoju grzybów; – wymienia przykłady grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących; – podaje różnice między pieczarką a muchomorem sromotnikowym.	– wymienia zasady kodeksu grzybiarza.	– rozpoznaje na okazach naturalnych, planszach i zdjęciach pospolite grzyby jadalne i trujące.	– podaje przykłady wykorzystania drożdży do wytwarzania produktów spożywczych; – wymienia przykłady grzybów jadalnych i ich trujących odpowiedników.	– wyjaśnia znaczenie grzybów w przyrodzie oraz życiu człowieka.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
40. Na łące i na polu (6.8)	– wyjaśnia, co to jest łąka i jak człowiek wykorzystuje łąki; – wyjaśnia, co to jest pole; – wymienia produkty otrzymane z pszenicy, żyta, owsa, jęczmienia i kukurydzy; – wymienia produkty otrzymane z ziemniaków i buraków cukrowych.	– rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe rośliny łąkowe; – rozpoznaje na fotografii i w terenie zboża uprawiane w Polsce; – rozpoznaje na fotografii i w terenie rośliny oleiste.	– rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe zwierzęta łąk; – rozpoznaje na fotografii i w terenie typowe zwierzęta pól.	– wymienia różnice między polem uprawnym a łąką; – podaje przykłady organizmów uznawanych w rolnictwie za szkodniki.	– przedstawia za pomocą samodzielnie wykonanego plakatu różnice między roślinami zbożowymi, warzywami a roślinami oleistymi; – wyjaśnia, na czym polega pożyteczna rola ptaków na polu.
41. Wody stojące i wody płynące (6.9)	– określa, czym są wody powierzchniowe; – podaje przykłady wód powierzchniowych: stojących i płynących.	– podaje nazwy wód stojących i płynących występujących najbliżej miejsca zamieszkania.	– wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki; – rozpoznaje prawy i lewy brzeg rzeki; – wskazuje elementy doliny rzeki; – podaje nazwy kilku rzek i jezior Polski.	– rozróżnia naturalne i sztuczne zbiorniki wodne występujące w najbliższej okolicy; – wskazuje na mapie rzekę główną i jej dopływy.	– wskazuje na mapie największe rzeki w Polsce; – podaje przykłady prawych i lewych dopływów Wisły.
42. Życie w wodzie (6.10)	– podaje cechy środowiska wodnego; – wymienia strefy jeziora i podaje przykłady organizmów, które w nich występują.	– wskazuje cechy budowy ryby, które umożliwiają jej życie w środowisku wodnym.	– porównuje warunki życia w wodzie i na lądzie; – opisuje cechy, które pozwalają roślinom żyć w wodzie.	– wymienia nazwy roślin i zwierząt żyjących w jeziorach Polski.	– wyjaśnia, jak oddychają ryby.
43. Powtórzenie wiadomości z działu 6 (Podsumowanie działu 6)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 32–42.				
Dział 7. Plan i mapa					
44. Poznają plan i mapę (7.1)	– rysuje plan dowolnego przedmiotu; – odczytuje informacje z legendy planu.	– wymienia czynności umożliwiające sprawne narysowanie planu.	– wyjaśnia, że plan okolicy i mapa są narysowane w zmniejszeniu; – opisuje najbliższą okolicę na podstawie planu.	– wskazuje różnice między planem a mapą.	– wyjaśnia, w jakich sytuacjach znajomość czytania planów jest przydatna.
45. Elementy mapy (7.2)	– wymienia rodzaje map, np. topograficzną, turystyczną; – rozpoznaje znaki topograficzne w legendzie mapy: punktowe, liniowe, powierzchniowe.	– korzysta z informacji zawartych w legendzie mapy; – odczytuje informacje z mapy, posługując się legendą.	– czyta mapę – interpretuje znaki zamieszczone na różnych mapach.	– opisuje środowisko przyrodnicze wybranego obszaru, korzystając z różnych map.	– planuje wycieczkę po nieznanym terenie, korzystając z mapy.

46. Jak korzystać z map? (7.3)	- wyjaśnia, co to znaczy zorientować mapę; - wymienia sposoby pomiaru odległości w terenie; - wyjaśnia, co to jest szkic.	- wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą kompasu.	- orientuje mapę w terenie za pomocą kompasu; - mierzy odległości w terenie na podstawie liczby swoich kroków; - szacuje odległość w terenie.	- orientuje mapę w terenie za pomocą obiektów terenowych; - podaje różnice między szkicem, planem a mapą.	- korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki.
47. Powtórzenie wiadomości z działu 7 (Podsumowanie działu 7)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 44–46.				
Dział 8. Działalność człowieka a środowisko					
48. Składniki krajobrazu (8.1)	- wymienia składniki krajobrazu najbliższej okolicy.	- rozpoznaje w terenie składniki krajobrazu charakterystyczne dla najbliższej okolicy i podaje ich nazwy; - wyjaśnia, czym się różni krajobraz naturalny od antropogenicznego.	- dzieli składniki krajobrazu na naturalne i przekształcone przez człowieka; - określa funkcje składników antropogenicznych w środowisku; - podaje nazwy składników środowiska antropogenicznego charakterystycznego dla najbliższej okolicy.	- wskazuje różnice między składnikami naturalnymi a antropogenicznymi (przekształconymi przez człowieka).	- wymienia przykłady zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka.
49. Współczesny krajobraz (8.2)	- podaje przykłady wpływu działalności człowieka na przeobrażenia środowiska przyrodniczego (miejskiego, wiejskiego, przemysłowego).	- rozróżnia krajobraz wiejski i miejski; - podaje elementy krajobrazu wiejskiego i krajobrazu miejskiego.	- opisuje przeobrażenia środowiska najbliższej okolicy.	- wskazuje zależności między elementami naturalnymi a antropogenicznymi krajobrazu; - charakteryzuje krajobraz przemysłowy.	- uzasadnia istnienie zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a składnikami środowiska antropogenicznego.
50. Krajobraz najbliższej okolicy (8.3)	- wymienia cechy krajobrazu najbliższej okolicy; - wskazuje cechy krajobrazu najbliższej okolicy, które powstały lub zostały przekształcone pod wpływem działalności człowieka.	- charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy na podstawie aktualnych map i obserwacji w terenie; - wymienia nazwę, położenie oraz cechy wyróżniające miejsce zamieszkania (czyli „małą ojczyznę”).	- opisuje dawny krajobraz okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych map i fotografii; - wyszukuje obiekty w najbliższej okolicy godne zwiedzania; - wymienia źródła informacji pomocne w poznaniu najbliższej okolicy.	- ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy.	- opisuje zmiany krajobrazu, np. w ciągu 10, 20, 50 lat (na podstawie rozmowy z rodziną), przygotowuje plakat lub prezentację na ten temat.
51. Moja okolica dawniej i dzisiaj (8.3)	- wskazuje na mapie najbliższej okolicy ciekawe miejsca, które warto odwiedzić.	- korzysta z różnych źródeł wiedzy w poznawaniu najbliższej okolicy.	- przygotowuje trasę wycieczki po najbliższej okolicy.	- pokazuje w terenie lub na mapie przykłady zmian antropogenicznych w krajobrazie najbliższej okolicy.	- przygotowuje dokumentację (zdjęcia, materiały elektroniczne) na temat ciekawych miejsc w najbliższej okolicy; - zaprasza koleżanki i kolegów z klasy na wycieczkę po okolicy i przygotowuje reportaż na ten temat.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę:				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
52. Formy ochrony przyrody (8.4)	– wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce.	– wymienia miejsca występowania w najbliższej okolicy różnych form ochrony przyrody.	– wyjaśnia, w jaki sposób w Polsce chroni się przyrodę; – wskazuje na mapie Polski przykłady miejsc chronionych.	– podaje przykłady obiektów w najbliższej okolicy, które zasługują na ochronę i uzasadnia swój wybór; – wskazuje na mapie i w terenie obiekty chronione w okolicy.	– gromadzi informacje o obiektach chronionych w najbliższej okolicy i prezentuje je w klasie.
53. Dbam o piękno przyrody i kultury (8.5)	– podaje nazwy i wskazuje obiekty zabytkowe w najbliższej okolicy; – wymienia sposoby ochrony środowiska, które może sam stosować (oszczędzanie wody, energii elektrycznej, segregacja śmieci).	– uzasadnia potrzebę ochrony obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy; – uzasadnia ochronę środowiska przyrodniczego w najbliższej okolicy.	– opisuje zajęcia ludności w najbliższej okolicy, tradycję i kulturę; – wyjaśnia geograficzne nazwy miejscowe i ich pochodzenie.	– wskazuje działania, które mogłyby poprawić stan środowiska najbliższej okolicy.	– wymienia kilka powodów, dla których należy dbać o nasze dziedzictwo przyrodnicze.
54., 55. Planuję wycieczkę do ciekawych krajobrazowo miejsc w najbliższej okolicy (8.5)	– wymienia ciekawe krajobrazowo miejsca w najbliższej okolicy.	– podaje źródła, w których można znaleźć informacje o ciekawych miejscach w najbliższej okolicy; – podaje źródła, w których są opisane chronione obiekty znajdujące się w najbliższej okolicy.	– opracowuje prezentację o najbliższej okolicy, w tym o zmianach krajobrazu i o obiektach przyrodniczych i antropogenicznych w najbliższej okolicy.	– przygotowuje folder o najbliższej okolicy.	– pokazuje prezentację o najbliższej okolicy lub omawia ciekawe miejsca podczas wycieczki klasowej po okolicy.
56. Powtórzenie wiadomości z działu 8 (Podsumowanie działu 8)	Wiadomości i umiejętności z lekcji 48–55.				

W pierwszym półroczu realizowane będą działy:

- Dział 1. Ja i przyroda
- Dział 2. Cztery strony świata
- Dział 3. Pogoda i pory roku
- Dział 4. Moje ciało

W drugim półroczu realizowane będą działy:

- Dział 5. Moje zdrowie i bezpieczeństwo
- Dział 6. Środowisko najbliższej okolicy
- Dział 7. Plan i mapa
- Dział 8. Działalność człowieka a środowisko